

מדרש אמת

מאת

נרשון ראזענצווייג

יוצא לאור ע"י

ש. דרוקערמאן, מוכר ספרים 50 קאנאל סט. נויארק.

1907.

מדרש אסתר

המולך מהודו ועד כוש. כלומר שלקח לעצמו את כל יהודי ולעמו נתן את כל "בוש" כאורחא דקסרין דיספיטאין ומפשאין בזמן הזה.

חור כרפת ותכלת. מפני מה נכתבה תיבת חור בחית גדולה. אמר רב בון משום שהיו לצני הדור מרננין אחרי אחשורוש ואומרים שננב הוא, מפני שקודם מלכותו היה עני ומיד אחד נשיאותו נתעשר, מה עשה, צוה לכתוב להם חור בחית גדולה, כלומר לא עכב-א ננב אלא חורא ננב.

והשתיה כדת אין אונס. אתמר אין אונס בשתייה לפי שמי שתחלתו באונס סופו ברצון. ותמאן המלכה ושתי. ראשונה שבנשים שעמדה על זכותיה ושררשה חפשיות לאשה, ומה שבקשה לא מצאה.

ויאמר המלך לחכמים יודעי העתים ראוה גמורה שטפיש היה, שנמלך ביודעי העתים הרדקטורין והרפורטורין שבדור. ולא ידע דהני גוברין אין להם בעולמן אלא סנסציאות בלבד. ובשעה שצרכו ישראל לשלוח שעיר המדברח לא שגחו אותו אלא ביד איש עתי.

ומדבר ברשון עמו. וכי מה ענין זה לכאן אלא זה שאמר הכתוב, ויני כסיל בקצה הארץ. צפה אחשורוש באצטגנינות שדו שעתידין דיני גורות באמיריקא לבטל את גורתו הראשונה ולקיים מצות שלמון אשה על בעלה, אמר להם חייכם שתכשלו בגזרתי האחרונה. אני אמרתי ומדבר כלשון עמו ואתם גוזרים על הגרים שיהיו יכולים לדבר ולכתוב כלשון

עמם. אני נזרתי על הזכרים ואתם נזורים אפילו על הנקבות.
אתם אומרים לי מול קיסם ואני אומר לכם מולו קודה.

בן יאיר בן שמעי בן קיש. שלשה כנויים
לישראל אחד לשבח ושנים לפגם. יאיר על שם שהאיר ככל
אומות העולם. שמעו וקיש על שם שדרכו להונת.

ויהי אומן את הדסה. כל מקום שנאמר ויהי משמש
צרה, לפי שבחנוכה של בת ישראל הכתוב כאן מדבר, וצפה
שעתידין בני ישראל לזלזל ולהתרחש בחנוכה של בנותיהן
ולפטרן מתלמוד תורה ולשונון וספרותן, וכיון שראה כך התחיל
צוח וי ויהי אומן.

כי מרדכי צוה עליה אשר לא תניד.
מרדכי דכתיב עליו הניד אשר הוא יהודי מה ראה שצוה
לאסתר אשר לא תניד, אלא אמר מרדכי יודע אני שדרכם של
שונאיהם של ישראל שכשם שהם מתרחקים מן היהודים כך
הם מתקרבים אל בנותיהם, מוטב לה לאסתר שלא ידעו בה
שבת ישראל היא.

ויבקש המן להשמיד. מפני מה נכתב כאן
להשמיד ולא כתיב להרוג ולאבד לפי שדרכם של שונאיהם של
ישראל שמתחילין בשפד תחלה, וזהו שאמר הכתוב ויבקש,
שישנאי ישראל אפילו בשעה שחושבין לעקור את ישראל נזרין
עליהן שמד תחלה, ובשעה שהם נזרין הם מבקשין ואונסין
אותם בריצון על דתן, ומתחילין בלשון בקשה תחלה, כדכתיב,
ויבקש המן.

בחדש הראשון הוא חדש ניסן. ראה אותו
רשע ולא ראה כהוגן, ראה שעתידים רבים מבני ישראל להכשל
בחדש זה באיסור כרת, ולא ראה כהוגן שאילו ראה פהגון היה
דבר הכשרים של רבנים ככה החזינת ואפילו על כל דבר

האסור מפני שהוא חמץ נמור, והרבנין אינם יראים מכרת
דעוסקין בקדשי שמים הן, וככהנים הם לכל דבר, והכתוב
אומר אל תכריתו שבט משפחת הקהתי.

וכשר הדבר לפני המלך. בשעה שאמרה
אסתר מלת וכשר, יצאה בת קול ואמרה, חייך בתי שעתידה
שוק של כשרות באמעריקא להקרא על שמך ודא היא שוקא
דאסתר דבמתא דנויארק רבתי.

ורבים מעמי הארץ מתייהדים. בעמי
הארץ של ישראל הכתוב מדבר, שכיון שראו שאף על פי
שאינם יודעים שייהודים הם, יהודים הם לפורעניות, חזרו
בתשובה ונעשו יהודים כשרים, כדמסיים ליה קרא, כי נפל
פחד היהודים עליהם.

תם ונשלם.

הגדה לסופרים

מאת

נרשון ראזענצווייג

יצא לאור ע"י

ש. דרוקערמאן, מוכר ספרים 50 קאנאל סמ. ניוארק.

1907.

הגדה לסופרים.

הא לחמא עניא די אכלין סופריא ד'ישראל בארעא
חדתא. כל דאיהו כופר יכפן, כל דאיהו מחבר יצרף, השתא
מחברין לשנה הבאה רוכלין בהאי ארעא, השתא סופרין
לשנה הבאה תופרין.

מה נשתנה הסופר העברי מכל הסופרים שבעולם,
שכל הסופרים שבעולם אוכלים מספרותם חמץ ומצה, הסופר
העברי איננו אוכל מספרותו חמץ ואין לו טמנו אלא מצה?

שכל הסופרים שבעולם נוחלין כבוד ותפארת ואפילו לא
כתבו אלא שאר ירקות, הסופר העברי ואפילו הוא מן המצוינים
נוחל רק קלן מכבוד ועולמו פלו מרוד?

שכל הסופרים שבעולם אין מטבילין את עטתם בחנם
אפילו פעם אחת, הסופר העברי מובל את עטו בחנם כל הימים?

שכל הסופרים שבעולם מוכרין את ספריהם ועתוניהם בין
יושבין ובין מסובין, הסופר העברי צריך לחזור עם ספרו על
הפתחים, ואם מו"ל הוא צריך לשלוח את עתונו שנה תמימה
ואחר כך אין משלמין לו אפילו בסובין?

עבדים אנחנו להספרות העברית ויוציאנו ה' אלהינו
מכלל כל הסופרים שבעולם, ואפילו אנו חכמים, אנו נבונים, אנו
יודעים אה התורה ואת החיים מצוה עלינו להיות עניים ואביונים
ולקיים את כפרותנו מעני, וכל המרבה להיות עני ואביון
הרי זה משובח.

מעשה בחכמים וסופרים גדולים שהיו מסובין כל ימיהם וכל לילותיהם והיו כותבין ספרים טובים ומועילים לבני עמם וכשהגיע יום מותם לא השאירו לנשיהם ובניהם אפילו לסעודה של שחרית?

אמר רב ספרא הרי אני כבן שבעים שנה ולא זכיתי שתאמר יציאת סופרים עברים לאמעריקא עד שדרשה בן חכימא שנאמר יתוך ה' עשוק ורצוף כל הימים, הימים בעולם הישן כל הימים בעולם החדש.

ברוך שנתן מכתב עתי עברי לעמו ישראל במקום הזה, ברוך הוא כנגד ארבעה בנים נתנו, אחד חכם, ואחד רשע, ואחד תם, ואחד שאינו יודע לקרוא.

חכם מה הוא עושה, משלם וקורא.

רשע מה הוא עושה קורא ואינו משלם.

תם מה הוא עושה, קורא ומשלם.

ושאינו יודע לקרוא, אינו קורא ואינו משלם.

יכול שמול העברי הוא בעל-בתים ונוטל שכר דירות מראש חדש, תלמוד לומר ביום ההוא, אי ביום ההוא יכול שפרנסתו מוכנת לו מבעוד יום, תלמוד לומר בעבור זה, בעבור זה לא נאמר אלא לומר לך שאין לו מהעברי אלא מצה לחם עני, ומיזורים הרבה מונחים לפניו.

והוא (העברי) שעמד לשפת קדשנו שלא תשבח מישראל בארץ הזאתי שלא אחד בלבד עמד עליה, אלא שבכל עיר ועיר עומדים עליה לבלותה והקדוש ברוך הוא מצילה מירם.

צא ולמד מה בקש רבן הסינס נאמי לעשות לעצמו,

הגדה לסופרים

שגזר על הזכרים שאין להם חלק ונחלה בשפת עבר ופטר ממנה אפילו את תלמידיו הרבנים שנאמר ויהיו שם לגוי גדול עצום — ורב!

וירדן סופרים לאמעריקא, אנוסים על פי הרבור, ויגורו שם מלמדים בבתי תלמוד תורה, וירעו אותם העברים ויענום ויתנו עליהם עבודה קשה, וירא ה' את ענים ואת עמלם ואת להצם. וירא את ענים זו פרישות דרך ארץ של מנהלים ומשגיחים, ואת עמלם אלו הבנים, ואת להצם זו הדחק אשר בכיתם.

ואלו עשר מכות שהביא הקב"ה על סופרי ישראל.

דקדוק

צרות הלשון

כינת סופרים

עניות

דרדקות

שפלות

בורים גבירים

אביונים משכילים

חבוט הדפוס

מכת בקרת.

(עד כאן אומרים באמעריקא.)

ואמרתם זבח כסף.

אומץ גבורותיך הפקאת כסף, בראש כל חפצים נשאת כסף, גלית לקלומבוס זאת ארץ הכסף, ואמרתם זבח כסף.

דלתיה דפק ישראל נודד אין כסף, הסעיד ידו בנוצצים

הגדה לסופרים

4

ושכח נקדות הכסף, ואל הבקר הושיב רבניו מקנת כסף.
ואמרתם זבח כסף.

זיעמו דת ודעת ולוהטו כסיגי כסף, חליץ מהן הלזש — מסכת
הכסף, שאמאו סביתם טוב סחרה מכסף.
ואמרתם זבח כסף.

יה ראש כל אונים עשו מוצא לכסף, כביר בנו לו היכלות
מצפים כסף, לבלתי תת לבא בפתחיהם, מבלי כסף.
ואמרתם זבח כסף.

מסגרת סגרה תורת אל בארון כסף, נשמדו תפלות ישראל כבו
נמאם כסף, שזרפו חקי קדש במצורף הכסף.
ואמרתם זבח כסף.

עוד היום געה חרש אלילי כסף, פס ידו כתבה למעקע נבחרה
מכסף, צוה לשפת קדש לצאת הנם אין כסף.
ואמרתם זבח כסף.

קרועה לגזרים יונה נחפה בכסף, רפורמים ואורשדוקסים עצביהם
כסף, שתי אלה נתקו בעמי חבל הכסף, תעוז יד התנופה וחלל
אשר לו הכסף —

ואמרתם זבח כסף.